

Hanke nimetus:

“Narva linnuse arhitektuurivõistlus“ (viitenumber 158469)

ŽÜRII LÕPP-PROTOKOLL

ŽÜRII KOOSSEIS:

Žürii esimees:

Tarvi Sits, SA Narva Muuseum

Žürii liikmed:

Andres Toode, SA Narva Muuseum

Tarmo Tammiste, SA Narva Muuseum

Madis Tuuder, Narva Linnavalitsus

Peeter Tambu, Narva Linnavalitsus

Jaak Huimerind, Eesti Arhitektide Liit

Peeter Pere, Eesti Arhitektide Liit

Veronika Valk, Eesti Arhitektide Liit

Ülar Mark, Eesti Arhitektide Liit

Merle Kinks, Eesti Arhitektide Liit (varuliige)

Protokollis: Kaire Pärnpuu

TOIMUMISAEG JA KOHT:

29.06.2015 kell 12:00 – 18.00, Narva linnus

Konkursi eesmärk:

Arhitektuurivõistluse eesmärgiks on leida terviklik ruumiline lahendus Narva linnuse hoonete ja territooriumi ümberehituseks. Korraldaja soovib olemasoleva linnuse baasil välja arendada tänapäevase muuseumi, konverentsikeskuse ja avalike ürituste läbiviimise koha, mis on hästi seotud Narva linnaga, suudab olla Eesti riigi esindusobjektiks ning rõhutab maksimaalselt ajaloolist pärandit.

Võistluse tähtajaks, 15.06.2015 kell 16:00 esitati 5 ideekavandit, mis kõik kvalifitseerusid.

Žürii hindas võistlustöödes vastavalt võistlusülesande p.-le 1.4:

1. Terviklahenduse selgust, funktsionaalsust ja paindlikkust, loodava ruumi inimsõbralikkust ja arusaadavust külastajale.
2. Vastavust Narva Muuseumi vajadustele ja tulevikuvisionile.
3. Olemasoleva linnuse arvestamist, selle asukoha ja eripära tunnetust.
4. Täpsemate lahenduste sobivust terviklahendusega, nende sümbolse väärtuse mõju, eripärasust ja uuenduslikkust.
5. Ehitamise ja edasise ülalpidamise majanduslikku otstarbekust ja üldist praktilist toimivust.

Žürii otsustas jagada ideekonkursi preemiad järgnevalt:

I preemia (20 000 eurot) ideekavandile märgusõnaga “KAKS SÕPRA”

II preemia (15 000 eurot) ideekavandile märgusõnaga “ULM”

III preemia (10 000 eurot) ideekavandile märgusõnaga “AEDIFICIUM”

ergutuspreemia (3 500 eurot) ideekavandile märgusõnaga “VOOL”

ergutuspreemia (3 500 eurot) ideekavandile märgusõnaga “VALGE”

Soovitused edasiseks projekteerimiseks

Žürii soovib SA Narva Muuseumil läbi viia uus arhitektuurivõistlus eesmärgiga leida linnust ja vanalinna ühendavale sillale parim arhitektuurne lahendus, mis looks väärilisema ja märgilisema linnaehitusliku aktsendi Euroopa väravasse.

ŽÜRII KOMMENTAARID IDEEKAVANDITELE

I PREMIA – KAKS SÕPRA

Žürii otsustas anda peapremia kokkuvõttes kõige terviklikuma ja põhjalikuma lahenduse eest ideekavandile „Kaks sõpra“. Arhitektuurikeel on sümpaatne ja mõjub sidusana, olemasolevasse sekkutakse piisavalt minimaalselt, kogu territooriumiga on võrdselt hästi tegeletud ja inimeste liikumist kõige põhjalikumalt planeeritud. Teostatavus on realistlik. Eriarvamusele jäävad paar žüriiliiget, kelle sõnul töös ei ole piisavalt loomingulist erilisust.

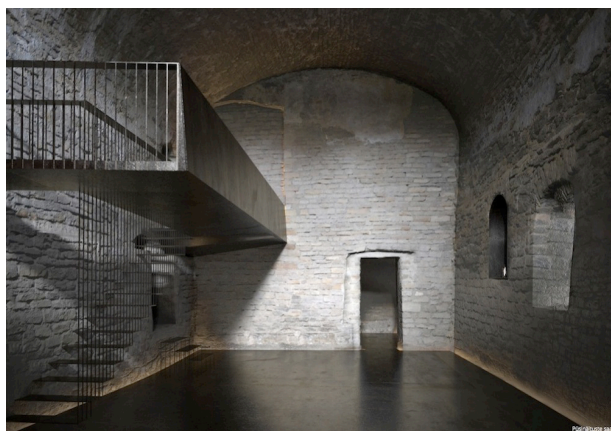
Žürii arvates on **Konvendihoone** ja selle sisehoovi lahendus säästlik ja otstarbekohane. Trossidel teisaldatav varikatuse sisehoovi kohal on üldjoontes hea mõte. Varikatuse täpset kõrgust ning toimivust tuleb järgnevalt siiski täpsustada, sest lahendus on praegusel kujul liiga massiivne – teisaldatav trossidel varikatuse ulatub ühest katuseharjast teiseni. Sisehoov on hästi kasutatud kütmata lahtine ruum - sobiv ja minimaalse sekkumisega toimiv lahendus. Konvendihoones liikumine on hästi lahendatud, sealhulgas on ka invaliidumise lahendatud optimaalselt hästi. Samas leitakse ka, et trepikäigud täidavad maksimaalselt oma funktsiooni, ent pole vääriliselt huvitavad. Peatreppikodade lahendused on põhimõtteliselt õiged, kuid kahtlusi tekitab nende juures betooni liigne kasutamine ning veidi kohmakas vormikeel. Tagumisse trepisõlme võiks integreerida lahtise trepi - vastasel juhul toimub liikumine vaid lifti abil, mis pole mugav.

Kivisaali juurdeehitise ja silla arhitektuurne ja funktsionaalne lahendus on sobiv, konstruktiivne osa on võrreldes teiste töödega rohkem läbi töötatud. Kivisaali uue osa visuaalne mõju on kõnekas, kuid mitte väga esiletükkiv. Jalakäijate sild mõjub liigselt tehnokraatliku tunnelina, eelistatud kontrast on selgelt tajutav. Pääs sillale mõjub rõhutatult üledimensioneerituna, teisalt pakub lakoonilisele hoonetele väärilise aktsendi. Paar žüriiliiget leiavad, et Kivisaali laienduse

arhitektuurne vormikeel on keskmiselt trendikas. Kahtlusi tekitab heledast betoonist katuse teostatavus ja sobivus vanalinna miljösse ning linnuse müüri vaadeldavuse kadu uue hoone sisearhitektuuris. Silla lahendus on kõige rohkem läbimõeldud, kuid liialt ajutise iseloomuga vormikeel tundub kohatu ajaloolise eksterjöõri vahel. Lahendus tundub ka veidi klišeelik. Linnamüüri säilinud tornilõigu käsitus ei ole piisavalt hästi õnnestunud.

Läänehoovi logistika on võrreldes teiste võistlustöödega kõige paremini läbi töötatud ja liikumised tunduvad kõige loomupärasemad. Analüüsitud on kogu territooriumit, läbi lahendatud ka edelatorn ja selle ümbrus. Žürii peab positiivseks ja teostatavaks ka täiendava sissepääsu ettepanekut Läänehoovi ja Joaoru vahel. Töö arvestab Linné aiaga. Žüriid ei veenna piisavalt vallikraavi ees olev veega täidetud kraav, mis on ka ajaloolist tausta arvestades eksitav ja ka ekspluatatsioonis liialt kulukas.

II PREMIA – ULM

Žürii tunnustab ideekavandi head terviktaju ja kvaliteeti. Uute konstruktsioonide neutraalne materjalikasutus on sümpaatne, töö ruumikäsitlus minimalistlik ja esteetiliselt veenev. Lahenduse mõjulepääsevusele aitab kaasa ka läbimõeldud valguslahendus, mis hõlmab nii eksponeeritavaid väljapanekuid kui ka hoonekompleksi kui ajaloolist mälestist tervikuna. Üldine lahendus on teostatud tugeva pieteeditundega, töö suhtub ajaloolisesse substantsi teiste töödega võrreldes kõige säästlikumalt ning oleks visuaalse kontseptsiooni mõttes väärt ka esikohta. Samas ei lahenda ideelahendus tervikuna tellija poolt ette antud ülesannet ja probleeme.

Konvendihoone sisekujundus on teiste töödega võrreldes kõige elegantsem ja rafineeritum ning ei mõju ülepakutuna. Modernne metallisain sobitub väga hästi ajaloolise paekivi - arhitektuuriga. Tagumine trepikoda on ruumiliselt väga hästi lahendatud, ent esimeses trepikojas puudub lift. Siseõue olemuselt tagasihoidlik ja sümpaatne klaasgalerii pakub hoovile uue funktsiooni. Kahtlusi tekitab klaassein galerii ees, millest võiks loobuda, samuti peaks loobuma hiljuti rajatud paekivipostidest. Klaasitud ringkäik on huvitav ja oleks kindlasti võinud olla lahendatud sarnaselt ka kõrgematel korrustel. Samas üht žüriiliiget ei veenna piisavalt Konvendihoone katustatud galerii vajadus. Tundub, et töö vormistamisega on kiireks läinud ja hea idee on kahjuks jäänud lõpuni lahendamata. Liikumine, sealhulgas invaliikumine, on hästi lahendatud.

Kivisaali lahendus on võistluse üks silmapaistvamaid, must fassaad tabab hästi eesmärki eristada vana hooneosa uuest lahendusest, tekitades koos tugeva kontrasti, mida nägid ette ka

võistlustingimused. Eriti loogiline on sillaesise platsi lahendus, mis kõlab kohvikuga hästi kokku. **Sillagalerii** on arhitektuurselt hea, konstruktsioonis pakutud kõrge tala galerii all ulatub ilmselt liiga madalale tee kohale, et võimaldada viie meetrist läbipääsu. Paari žüriiliikme arvates mõjub sild raskepäraselt ning mitte väga originaalsena ning lahendus tundub ka veidi kaheldav ebasümmeetrilise olemuse tõttu. Samuti tekitab kahtlusi Kivisaali valge katus.

Võistlustöö on **Läänehoovi** lahendanud väga napilt, mis samas võib oma lakoonilisuses olla isegi huvitav. Vähem on mõeldud võistluse ühe suurema eesmärgi, Läänehoovi kasutamise peale, et külastajad seal loogiliselt liiguks. Ideelahendus arvestab küll Linné aiaga, ent ei käsitle Kristervalli.

III PREMIA - AEDIFICIUM

12. Vaade Kivisaali

13. Vaade Kivisaali juurdeehitusel

Žürii hindas autorite julgust veidi „üle võlli“ minna ja piire kombata ning jättes piirangud ja tingimused kõrvale, on tegu huvitava ja ambitsioonika tööga. Žürii tõstab positiivselt esile ka kavandis pakutud „lastetorni“ lahendust. Ent võistlustöö ei lahendanud liikuvuse probleeme, mis oli konkursi olulisemaid eesmärke ning arhitektuurikeel mõjus kokkuvõttes veidi raskepäraselt.

Võistlustöodes seas on see ainus ideelahendus, mis kattis **Konvendihoone** sisehoovi stacionaarse klaaskatusega. Samas ei selgu tööst sisehoovi uue lahenduse ruumikvaliteet ja funktsionaalne eelis ning katuse rajamine tundub põhjendamatu. Samuti tundub klaaskatuse lahendus sellisel kujul kaheldav, kuna ilmselt sellise konstruktsiooniga ei ole see kuju püsiv ja konstruktsioon nõuab olulist paksendamist. Pakutud kujul katuse rajamine ei tundu olevat ka ajaloolisele substantsile kõige säästvam, keerukaks võib kujuneda sadevete ja lume probleemi lahendamine. Peatrepikodade sisearhitektuursed lahendused on efektsed ja usutava käsitlusega. Konverentsisaali lahendus on huvitav, rõdu on õnnestunud leid ning see ettepanek on põhjendatud. Konvendihoones liikumine tundub ebamugav ja arusaamatu, kuigi on lisatud ka liikumisteede skeem. Samuti on sisuliselt lahendamata invaliidkuvus, kuna invaliidide pääs on tänasest olukorrast ainult pisut parem.

Kivisaali lahendus läheb vastuollu muinsuskaitse eritingimuste ja muuseumi taotlusega, kus eeldatakse Kivisaali sõjaeelse mahu taastamist. Antud juhul ei ole see nõue täidetud, kuna uus maht on rajatud vanast eraldiseisvana ning selle idaotsa on kavandatud uus katusest välja ulatuv maht, mida ajaloolisel hoonel ei olnud. Kokku annab see ajaloolisest substantsist visuaalselt vale

signaali. Kivisaali välisviimistluse materjalikäsitus harmoneerub vanalinnaga, see-eest Kivisaali pikendus tundub liiga militaarne. Kivisaali juurdeehitus on olemasolevast hoonest lahus, ühendus luuakse galeriiga, kuigi võistluse eesmärgiks on taastada Kivisaali kui ühe hoone maht.

Silla kujund on võimas, tekkiv ruum huvitav, kahjuks käigutee kitsus sel moel ei veena. Silla siseruum (ühest otsast kõrge ja kitsas viilualune) on iseenesest ideena tore, kuid linnast vaadates liiga massiivne. Sillagalerii arhitektuurne päritolu on mõistetav, kuid jääb liiga võõraks domineerivaks objektiks, mis on ühtlasi raskepärane, klaustrofoobiline. Uue silla lahendus neogooti võtmes jäi arusaamatuks, kuigi tuleb tunnustada autorite soovi vältida tavapärasest tunneli tüüpi galeriid. Samas ühe žüriiliikme arvates on silla lahendus võistlustöödest kõige tugevama arhitektuurse iseloomuga, andes kõige paremini edasi keskaegse kindlustusarhitektuuri olemust ning kahtlusi tekitanud silla laiust saaks suurendada oluliste kadudeta 1-1.5 meetri võrra.

Läänehoov on suhteliselt vähe läbi töötatud, lahendus tundub olevat killustatud ning logistika ei pruugi hakata ootuspäraselt toimima. Läänehoovi õueala tsoonimine ei ole piisavalt paindlik ega luba iseärasusi – sündmusruum on lahendatud liiga ühetabaselt ja kõikjal üleliia sarnaselt. Samas õuemööbli osa on huvitav. Võistlustöö arvestab Linné aiaga, ent Kristervalli bastionit ei käsitle.

ERGUTUSPREEMIA – VOOL

Žürii leiab, et uute arhitektuursete võtete sissetoomine vanasse ehituskehasse on huvitav, samas tundub, et vana ja uue elegantne ühendamise on pooleli jäänud. Kui võistlustöö oleks lisanud lainetuse motiivi ka siseruumide ja õueala lahendustesse, oleks saanud terviklikuma kontseptsiooni. Mitmete lahenduste, nagu näiteks Konvendihoone sildade, teostatavus on kahtlane ja ka funktsionaalselt pole võistlustöö piisavalt läbimõeldud. Liikuvus, sh invaliidkumine, on lahendatud piisavalt vastuvõetavalt. Territooriumi lahendus sekkub olemasolevasse minimaalselt. Kokkuvõttes pakutud lahendused ei veennud žüriid piisavalt, kuigi töös leidis huvitavaid elemente.

Konvendihoone sisehoovi lahendus on huvitav, kuid ei pruugi olla sedavõrd õhulisena teostatav (näiteks ühendustee 2. korruse tasandil). Tänapäevase lahenduse ja kontrasti otsingute seisukohalt on see ettepanek küll kohane, kuid ei tundu otstarbekana. Võimalus rajada hoovi siseperimeetrile 2. korruse tasandile sama funktsiooni täitev galerii on jäetud kasutamata, kuigi selle teostamine olnuks lihtsamgi ja visuaalselt vähem domineeriv. Kaarsildadega lahendus on paeluv, kuid fragmenteeritud - ülejäänud tavalahendused jäävad siiski domineerima. Konvendihoone siseõues

on lahendamata erinevatele tasapindadele ja kõrgustele jäävate sissepääsude probleem.

Kivisaali pikenduse arhitektuuriline ilme on liiga konservatiivne, liialt vana imiteeriv ja trafaretne, taotletud kontrast ei pääse piisavalt mõjule ja lähtub liiga palju kivisaali vana mahu rütmist. Samas on läbi lahendatud ka vana Kivisaali ruumilahendus, mida kõikides töödes ei ole. Mulla kasutamine seinamaterjalina on arusaamatu. **Silla** vonklev vorm on leidlik ja elegantne, kuid ei järgi lähteülesannet. Sillakoridori sisustamine väikevormidega on sümpaatne. Ühe žüriiliikme arvates on Kivisaali promenaadina mõeldud sild pakutud sildadest kõige funktsionaalsem. Samas leitakse ka, et silla portaal Kivisaalis on antud lahenduse juures arutult võimas ja mastaaadne, motiivina üleekspluateeritud ja ei mõju uudsena.

Läänehoovi logistika ei pruugi hakata ootuspäraselt tööle – puuduvad vajalikud suunavad teerajad. Samuti jätab Läänehoovi vundamentide markeering mõnevõrra segase mulje - antud kujul ei joonistu sealsete ajalooliste hoonete kontuurid (kui nende markeerimine antud töös oli taotluslik) tervikuna välja, mis teeb olemasoleva pooliku markeerimise mõttetuks. Võistlustöö arvestab Linné aiaga, ent Kristervalli bastionit ei käsitle.

ERGUTUSPREEMIA – VALGE

Žürii arvates on võistlustööl huvitavaid detaile, samuti tundub lahendus funktsionaalselt töötavat, ent kokkuvõttes jääb pakutud idee liiga pealiskaudseks.

Konvendihoone siseõue maastikuline idee on mõttena oma lihtsuses tore, kuid võib osutuda ebamugavaks kasutada. Sisehoovi lahendus on huvitav, eriti lastele, ent osade plaanide joonistamine tundub olevat pooleli jäänud. Konvendihoone lahendus on mittetäielikult esitatud ja pealiskaudne. Liikumine, sealhulgas invaliikumine tundub enam-vähem töötavat.

Kivisaali pikendus on liiga lakooniline. Kontrasti mõttes on selle õhuline ülesehitus küll sümpaatne, kuid kahtlane, kas on nii „õrnalt” teostatav ning hiljem probleemideta kasutatav. Teisalt on sinna kavandatud hotell võrreldes teistega lahendatud kõige elitaarsemana, mis aga samas polnud tellija esmane soov, kuivõrd sooviti saada piisava mahutavusga külalistemaja. Paar žüriiliiget leiavad, et Kivisaali lahendus oli võistlustöödest kõige huvitavam ja suurejoonelisem – olemasolev kaitsemüür on siseruumis väga hästi eksponeeritud, kuid selle arvelt on hotellihoortade arv liiga tagasihoidlik ja avalike ruumide suurus liialt ülepakutud. Kui peegelklaasist fassaad ja katus tunduvad ajaloolises miljões ehk liigsed, siis peegelklaasiga kaetud sild on põhjendatum ja veenvam. Samas võib anda peegelklaasiga üleni kaetud uus hoone toreda kontrastse mulje

võrreldes ajaloolise kontekstiga. Pakutud minimalistlik **sild** sobib keskkonda, kuid kokkuvõttes oleks sellise eksklusiivse lahenduse realiseerimine ja ülevalpidamine kahjuks liiga kulukas.

Läänehoovi lahendus jääb liiga üldiseks ja pealiskaudseks. Kristervalli bastionit käsitleb võistlustöö minimaalselt ning ignoreerib ka Linné aeda, ent viimase säilitamine oli tingimustes nõutud. Läänehoovi vallikraavi süvendi sügavus (1 meeter – maksimum, mis tingimustes lubatud) ei pruugi anda soovitud efekti, mida seletuskirjas kirjeldatakse. Et süvendit ei saa tingimuste järgi teha sügavamaks, siis ei ole ilmselt võimalik efekti ka võimendada.

Žürii esimees:

Tarvi Sits, SA Narva Muuseum

Žürii liikmed:

Andres Toode, SA Narva Muuseum

Tarmo Tammiste, SA Narva Muuseum

Madis Tuuder, Narva Linnavalitsus

Peeter Tambu, Narva Linnavalitsus

Jaak Huimerind, Eesti Arhitektide Liit

Peeter Pere, Eesti Arhitektide Liit

Veronika Valk, Eesti Arhitektide Liit

Ülar Mark, Eesti Arhitektide Liit

Merle Kinks, Eesti Arhitektide Liit (varuliige)

Žürii sekretär:

Kaire Pärnpuu

(allkirjastatud digitaalselt)